

Handen af van de WAO

en maak de arbeid
meer geschikt!

Een pleidooi van het comité
'Handen af van de WAO'

De WAO in de schijnwerpers

De WAO, de wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering, is een van de belangrijkste sociale wetten in ons land. Werknemers die de pech hebben arbeidsongeschikt te worden kunnen een beroep doen op deze wet, waardoor ze een deel van hun inkomen behouden. Bij herhaling is de WAO echter de afgelopen tien jaren onder het mes gegaan. Reden was steeds dat regering en parlement vonden dat er te veel mensen in deze arbeidsongeschiktheidsregeling terechtkwamen en dat er daarom moest worden ingegrepen. Iedereen herinnert zich natuurlijk de pijnlijke ingreep van het kabinet-Lubbers/Kok in 1993. Duizenden mensen verloren als gevolg daarvan hun uitkering en kwamen in de bijstand terecht – en soms dat niet eens.

Opnieuw staat de WAO weer volop in de schijnwerpers van de Haagse politiek. Logisch, want als we zo doorgaan zitten er in 2004 meer dan een miljoen mensen in de WAO. Dus is het hoog tijd om nu eindelijk eens iets te doen aan de oorzaken van arbeidsongeschiktheid. Het werk moet geschikt worden gemaakt voor de mens in plaats van de mens geschikt voor het werk.

Begin 1999 werd op initiatief van de SP het comité ‘Handen af van de WAO’ opgericht om nieuwe aanvallen op de WAO en de WAO’ers te pareren en de aandacht erop te vestigen dat andere maatregelen nodig zijn om het aantal arbeidsongeschikten terug te dringen. Het comité, inmiddels breed van samenstelling, staat in deze brochure uitvoerig stil bij de ware oorzaken van arbeidsongeschiktheid en doet voorstellen voor een echte aanpak van de arbeidsongeschiktheid. Voorstellen die mij en vele anderen heel wat meer aanspreken dan het plan van staatssecretaris Hoogervorst om de (her)keuringen vaker en strenger te laten plaatsvinden of de plannen van VVD en de werkgevers, die opnieuw hoogte en duur van de WAO-uitkering ter discussie stellen.

Ik hoop dat er veel steun zal komen voor dit belangrijke initiatief!

Jan Marijnissen
voorzitter Tweede-Kamerfractie SP

Het comité 'Handen af van de WAO'

Voorzitter

Frans Moor

oud-Tweede-Kamerlid PvdA

Leden

Jaap Bruins Slot

bedrijfsarts

drs Lies Bunk

psycholoog

Anneke van Dongen

bestuurslid Landelijke Vereniging
voor Arbeidsongeschikten

mr Erik Olof

advocaat te Zeist

Loeki van der Schoor-Witte

arbeidsdeskundige

Piet de Visser

oud-Tweede-Kamerlid PvdA

mr Jan de Wit

Tweede-Kamerlid SP

Jan Zwanepol

bestuurslid Landelijke Vereniging
van Arbeidsongeschikten

Ondersteunende organisaties

Landelijke Vereniging van Arbeidsongeschikten, Vereniging Sociale Advocatuur Nederland, Stichting de Ombudsman, Landelijk Overleg Vrouwen en Arbeidsongeschiktheid, Stichting Steungroep ME en Arbeidsongeschiktheid, Vereniging Rechtsbijstandinstellingen, Fries WAO-Beraad, Gelders WAO-Beraad, Vereniging van Brabantse Uitkeringsgerechtigden BUS, Belangenvereniging voor Gehandicapten en Arbeidsongeschikten Apeldoorn, Stichting Juridische EHBO Tilburg, Arcon Belangenbehartigers Hengelo, Bond voor Arbeidsongeschikten en Gehandicapten Oosterwolde, Bureau Sociaal Raadslieden Rosmalen, Wijkwinkel Zuidoost Utrecht, Bureau voor Rechtshulp Deventer, Bureau Sociaal Raadslieden Gouda, Advokatenkollektief Tilburg, WAO-Beraad Apeldoorn, Sociaal Steunpunt Apeldoorn.

De WAO en de WAO'ers worden bedreigd

Met de regelmaat van de klok wordt in ons land de rechtspositie ter discussie gesteld van de honderdduizenden mensen die noodgedwongen zijn aangewezen op een volledige of een gedeeltelijke arbeidsongeschiktheidsuitkering. Met wilde verhalen, gebaseerd op hele en halve onwaarheden, worden zieke en gehandicapte mensen de stuipen op het lijf gejaagd. Telkens weer moeten zij ervaren dat in bepaalde kringen van werknemers, werkgevers en politici de mening heerst dat zij nodeloos thuis zitten en veel te gemakkelijk een uitkering hebben gekregen. Angst hebben ze vaak ook, angst voor nog verdere verslechtering van hun inkomen en leefomstandigheden. Het zou immers niet de eerste keer zijn dat dit soort verhalen uiteindelijk leidt tot een forse verslechtering van de arbeidsongeschiktheidswetgeving.

Wat is de aanleiding voor de nieuwe aanvallen op de WAO?

Het aantal WAO'ers stijgt. In 1998 ging het om een stijging van 0,1 procent van de beroepsbevolking. Verzwegen werd, dat zich in de jaren daarvoor een flinke daling had afgetekend, van 11,4 procent in 1990 naar 9,7 procent van de beroepsbevolking in 1997. Deze daling kwam tot stand in een periode waarin de beroepsbevolking fors is gegroeid, onder meer door de sterke toename van het aantal vrouwen op de arbeidsmarkt. De kans op arbeidsongeschiktheid neemt als gevolg daarvan toe.

Helemaal verzwegen wordt het feit dat als gevolg van de wetswijzigingen in 1993 het aantal *gedeeltelijk* arbeidsongeschikte werknemers sterk is gestegen. Voor een deel werken deze mensen. Voor een ander deel echter hebben zij een WW- of een bijstandsuitkering. Dat komt vooral doordat een groot deel van de werkgevers het vertikt om in voldoende mate arbeidsgehandicapten in dienst te nemen. We horen geregeld dat Nederland ziek is, althans veel zieker dan de ons omringende landen. Zonder enige vorm van bewijs of onderbouwing verkondigen ze dat het aantal arbeidsgehandi-

capten in ons land twee keer zo groot is als in de landen om ons heen. Sommigen gaan zelfs zo ver dat ze met stelligheid beweren dat het aantal arbeidsgehandicapten veroorzaakt door psychische problemen, in ons land groter is dan in West-Europa en de Verenigde Staten van Amerika bij elkaar. De werkelijkheid ziet er echter heel anders uit.

Grote verschillen in wetgeving en uitkeringssystemen, maar ook grote verschillen in wettelijke verplichtingen voor werkgevers om arbeidsgehandicapten in dienst te houden of te nemen, maken een vergelijking met andere landen onmogelijk. In landen als Engeland, Duitsland en België wordt onderscheid gemaakt in de oorzaak van arbeidsongeschiktheid. Een ongeluk op een sportveld met als gevolg arbeidsongeschiktheid geeft het slachtoffer in deze landen recht op een ander soort uitkering dan wanneer een vergelijkbaar ongeluk op het bedrijf had plaats gevonden. Alleen in het laatste geval wordt het een arbeidsongeschiktheidsuitkering genoemd. Als je beide soorten uitkeringen niet bij elkaar optelt, dan is een belangrijk deel van het verschil al verklaard.

Er zijn echter veel meer verschillen. In de Verenigde Staten van Amerika wordt iemand pas meegeteld als zijnde arbeidsongeschikt als hij of zij 100 procent arbeidsongeschikt bevonden is. In ons land word je al meegeteld als 15 procent arbeidsongeschikt bent. In

Denemarken, Duitsland en Noorwegen komt iemand pas in arbeidsongeschiktheidscijfers voor bij een arbeidsongeschiktheidspercentage van meer dan 50 procent.

Hoge werkdruk en slechte arbeidsomstandigheden zijn belangrijke veroorzakers van arbeidsongeschiktheid. Uit internationaal gehouden onderzoek blijkt dat Nederland op deze onderwerpen slecht scoort. Recent TNO-onderzoek zegt dat 43 procent van de arbeidsongeschiktheid in ons land veroorzaakt wordt door slechte arbeidsomstandigheden. Tenslotte kan ook nog vastgesteld worden, dat werkgevers in ons land nauwelijks enige wettelijke verplichting hebben om gedeeltelijke arbeidsongeschikten in dienst te houden of te nemen. Ook dat is vaak in het buitenland heel anders geregeld.

Overhevelen naar de WV of de bijstand vermindert het aantal niet

De vraag of de Nederlandse werknemer sneller en vooral gemakkelijker arbeidsongeschikt wordt dan zijn of haar collega in het buitenland, kan en mag dus niet beantwoord worden door dit soort gegevens te vergelijken. Diegenen die dat wel doen, doen dat met maar één doel: verdere afbraak van de WAO en daarmee de rest van ons sociaal zekerheidsstelsel. Immers, hoe meer uitkeringsgerechtigden vanuit de WAO worden overgeheveld naar de

WW of bijstand, hoe meer druk op die laatste voorzieningen komt te staan om ook daar weer iets aan te doen.

Veel belangrijker is te weten wat de belangrijkste veroorzakers zijn van arbeidsongeschiktheid en wat daar aan wordt gedaan. Stress tengevolge van te hoge werkdruk, blootstelling aan gevaarlijke stoffen, lawaai, te zwaar tillen en psychische klachten zijn de belangrijkste veroorzakers van arbeidsongeschiktheid en dáár moet dus wat aan gedaan worden. Eén ding staat vast: het aantal mensen dat niet kan werken, of dat geen werk kan krijgen als gevolg van ziekte of handicap, vermindert niet door de regels strenger te maken of mensen over te hevelen van de WAO naar de bijstand.

Hoe sociaal is Nederland nog?

Vele duizenden WAO'ers zijn sinds de wetswijziging in 1993 hun uitkering geheel of gedeeltelijk kwijtgeraakt. Heel veel van deze mensen hebben ondanks dat ze zijn 'goedgekeurd' of 'hersteld' verklaard zijn, geen werk kunnen vinden en zijn nu, om in hun onderhoud te kunnen voorzien, voor een belangrijk deel aangewezen op een bijstandsuitkering. Hun gezondheidsklachten zijn door de wetswijziging niet anders geworden. De winst voor de beleidsmakers zit hem vooral in het feit dat heel wat betrokkenen een partner hebben met een

inkomen dat boven de bijstandsnorm uitstijgt, met als gevolg dat er helemaal geen uitkering meer betaald hoeft te worden. Het gaat hierbij om mensen die meenden goed verzekerd te zijn tegen de gevolgen van arbeidsongeschiktheid en daarvoor (vaak tientallen) jaren de premie betaald hebben. Het gaat hierbij ook om mensen die als gevolg van handicap nooit meer een arbeidsplaats zullen bezetten, óf omdat ze niet kunnen werken, óf omdat er geen werkgever te vinden is die hen in dienst wil nemen, bang voor de financiële gevolgen als ze weer ziek worden.

Wie in de bijstand terechtkomt en daar langdurig in blijft, komt uiteindelijk op of onder de armoedegrens terecht. De kans dat iemand met een handicap dat overkomt is vele malen groter dan iemand die werkloos is. Zo zwak is het sociaal stelsel in Nederland nu!

Oude rechten helpen niet

De rechterlijke macht doet soms in individuele gevallen uitspraken in het voordeel van de uitkeringsgerechtigden, maar daar blijft het dan ook bij. Een algemene veroordeling van de overheid, omdat deze bij herhaling eenzijdig de verzekeringsvoorwaarden verandert ten nadele van mensen die meenden goed verzekerd te zijn, komt er niet van. Oude rechten worden onvoldoende erkend en beschermd.

Tussen werkelijkheid en verlangen

De werkelijkheid is dat het parlement onlangs heeft besloten de keurings-eisen nog strenger te maken. Vooral degenen die vanwege psychische klachten arbeidsongeschikt zijn geworden dreigen het kind van de rekening te worden. Keuringsartsen worden aan veel strengere richtlijnen gebonden. Het kabinet en de meerderheid van het parlement hebben voor deze regeerperiode, onder meer als opbrengst van deze operatie, alvast een bezuiniging ingeboekt van 300 miljoen gulden.

Er zijn nog veel verdergaande voorstellen gedaan. Hoogte en duur van de arbeidsongeschiktheidsuitkering staan daarbij opnieuw ter discussie. Als enig middel om dat te voorkomen, opperde de VVD om nu en in de toekomst arbeidsongeschikten op grond van psychische klachten – dat

zijn er op dit moment zo'n 300.000 – alleen nog maar een uitkering toe te kennen, als ze in een inrichting verblijven. Volgens de VVD zouden dan 250.000 mensen uit de WAO verdwijnen. Nu noemt de meerderheid van de Tweede Kamer deze plannen nog 'asociaal', maar hoe lang nog? Regering en parlement blijken immers niet bereid de werkgevers te dwingen om de werkdruk te verminderen, arbeidsomstandigheden drastisch te verbeteren en arbeidsongeschikten in dienst te nemen, waardoor een belangrijk deel van de arbeidsgehandicapten in ons land weer aan het werk zou kunnen gaan en nieuwe arbeidsongeschiktheid wordt voorkomen. Zolang dit niet gebeurt, is de kans op verdere afbraak van de WAO-regelgeving zeer groot. 'Asociale' voorstellen zullen dan op den duur wellicht wél 'aanvaardbaar' worden voor het parlement. Nederland heeft dat eerder meegemaakt...

Onze oproep: Handen af van de WAO!

Het comité 'Handen af van de WAO' is begin 1999 tot stand gekomen op initiatief van de Socialistische Partij. Sindsdien is het uitgegroeid tot een breed platform van onder meer landelijke, regionale en plaatselijke organisaties van gehandicapten en arbeidsongeschikten. Doel van het comité is het pareren van de voortdurende bedreiging van de WAO en de WAO'ers. Wij vinden het volstrekt onaanvaardbaar dat mensen die als gevolg van ziekte of een handicap niet meer kunnen werken, op deze wijze door de samenleving worden behandeld. Wij vinden het ook onaanvaardbaar dat arbeidsgehandicapten die voor een deel nog wel hun steentje zouden kunnen bijdragen, in overgrote meerderheid worden uitgesloten van arbeid, door werkgevers in zowel de collectieve als de particuliere sector.

Kort samengevat zeggen wij:
Handen af van de WAO – en maak de arbeid meer geschikt!

Iedereen van welke organisatie, politieke partij, vakbond, kerk, landelijk, regionaal of plaatselijk of anderszins georganiseerd, roepen wij op zich bij ons aan te sluiten om samen te proberen de WAO in stand te houden en de arbeid meer geschikt te maken zodat mensen die dat willen en kunnen ook weer aan de slag mogen. Zo kunnen we samen Nederland voor nu en in de toekomst een beetje beschaafd houden.

Wat moet er gebeuren?

Als comité 'Handen af van de WAO' zijn we ervan overtuigd (o.a. door de informatie beschikbaar gesteld door de Landelijke Vereniging van Arbeidsongeschikten) dat heel veel arbeidsongeschikten willen werken en de kans daarop met beide handen zouden aangrijpen als die hen geboden zou worden. We zijn er echter ook van overtuigd dat heel veel maatregelen die door de politiek in Den Haag zijn genomen, de kans op werk voor deze groep medeburgers juist hebben verkleind in plaats van vergroot. De volle-

dige privatisering van de Ziektewet en de recente invoering van de premie-differentiatie in de WAO zijn daar voorbeelden van. Werkgevers nemen als gevolg van die maatregelen een nog afhoudender houding in tegenover het in dienst nemen van arbeidsgehandicapten. Regering en Tweede Kamer hebben bij herhaling geweigerd maatregelen te nemen waardoor werkgevers in de collectieve en particuliere sector verplicht worden, een deel van deze groep mensen in dienst te nemen. Dit ondanks het feit dat eerst de WAGW en thans de Wet op de reïntegratie de mogelijkheid bood en biedt om werkgevers te dwingen een bepaald percentage arbeidsongeschikten in dienst te nemen. Ook op het vlak van 'voorkomen is

beter dan genezen', bijvoorbeeld door maatregelen op het gebied van werkdruk en arbeidsomstandigheden, wordt te weinig concreets afgedwongen. Betere begeleiding van zieken en WAO'ers, een veel betere besteding van subsidiestromen voor reïntegratie, invoering van het recht op reïntegratie en forse verlenging van de ontslagtermijn voor arbeidsongeschikt geworden werknemers, zijn maatregelen die een positiever effect hebben. In ieder geval veel meer dan steeds maar zwaardere keuringseisen te stellen of anderszins de rechtspositie van de uitkeringsgerechtigden aan te tasten. Of de schrijnend lange duur van rechtsgang bij beroep en hoger beroep, terwijl de afschattingsbeslissingen van de uitkeringsinstantie altijd direct ingaan.

Acht maatregelen om de WAO overeind te houden en de arbeid meer geschikt te maken

1 *Zorg voor betere arbeidsomstandigheden*

Onder andere uit internationaal onderzoek blijkt dat de arbeidsomstandigheden in Nederland vaak slecht te noemen. Met name de werkdruk in een aantal sectoren van het particuliere bedrijfsleven, maar ook in de collectieve sector, is veel te hoog. Teveel werknemers worden tegenwoordig ‘geconsumeerd’ terwijl er juist geïnvesteerd zou moeten worden in het voorkomen van uitval door arbeidsuitputting. De beleidsmakers in Den Haag erkennen volmondig dat ter voorkoming van arbeidsongeschiktheid de arbeidsomstandigheden fors moeten verbeteren. De oplossing die door hen geboden wordt past uiteraard in het zo bejubelde poldermodel. Overleg, overleg en nog eens overleg is het toverwoord waarmee dit immense probleem de wereld uitgeholpen moet worden, en natuurlijk speelt de overheid hierbij een bescheiden rol. Wij stellen daarom voor om de rol van de overheid in dit proces van verbetering van de arbeidsomstandigheden juist drastisch te vergroten. Werkgevers worden daarbij wettelijk verplicht per bedrijf en bij grote bedrijven per bedrijfsonderdeel

voorstellen te doen om de werkdruk, de veiligheid en de werkomstandigheden te verbeteren. Arbo-diensten, arbeidsinspectie en ondernemingsraden krijgen een belangrijke rol bij het maken van deze plannen en het realiseren daarvan. Arbo-diensten dienen volstrekt onafhankelijk van de werkgevers te opereren.

2 *Laat werkgevers 5 procent gedeeltelijk arbeidsongeschikten in dienst nemen*

Al minstens twintig jaar wordt er in Nederland gediscussieerd of de werkgevers verplicht moeten worden 5 procent werknemers in dienst te hebben die gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn. Telkens weer was het resultaat van deze discussies dat de werkgevers de kans moesten krijgen te bewijzen dat een aandeel van 5 procent ook op basis van vrijwilligheid gerealiseerd kon worden. Slechts gedurende een korte periode is geprobeerd om met beloning en strafmaatregelen dit percentage te beïnvloeden; door onhandige regelgeving bleef dat echter zonder succes. Zware sancties voor het niet nakomen van deze belofde inspanningsverplichting door

werkgevers en hun organisaties werden nimmer in de wet opgenomen. Nu de gewijzigde arbeidsongeschiktheidswetgeving tot gevolg heeft, dat vele tienduizenden volledig arbeidsongeschikten hun uitkering geheel of gedeeltelijk zijn kwijtgeraakt en nieuwe arbeidsongeschikten steeds moeilijker een volledige uitkering krijgen, is de discussie over een verplichting weer opgelaaid. Regering en regeringspartijen die wel bereid zijn om de rechten van arbeidsongeschikten werknemers stapje voor stapje te verslechteren zijn nog steeds niet bereid om de werkgevers op dit punt een verplichting op te leggen. Verder dan een registratiesysteem van in dienst genomen gedeeltelijk arbeidsongeschikten werknemers wil men niet gaan. Wij stellen daarom voor dat op zeer korte termijn werkgevers – op straffe van zeer zware sancties – de verplichting opgelegd krijgen om 5 procent gedeeltelijk arbeidsongeschikten in dienst te houden en te nemen. Het is volstrekt onaanvaardbaar dat de kans op werk voor een zeer grote groep van deze mensen uitzichtloos blijft en naar de WW en daarna naar de Bijstandwet wordt overgeheveld.

3 Draai de privatisering van de Ziektewet terug

Er zijn in de afgelopen jaren een aantal wijzigingen in de werknemersverzekeringen doorgevoerd met de

bedoeling werkgevers meer verantwoordelijk te maken voor het aantal uitkeringsgerechtigden. Maatregelen die ertoe moesten leiden dat de werkgevers meer aan de sociale zekerheid zouden bijdragen naarmate hun werknemers er gebruik van maken.

Een belangrijke wijziging was de volledige privatisering van de Ziektewet. Het leek zo logisch: Laat werkgevers zelf hun zieke werknemers ziekengeld betalen, in plaats van de Ziektewet. Hoe meer ziekteverzuim op hun bedrijf, hoe meer ze moeten betalen aan uitkeringen of aan premie in het geval dat ze het risico zouden onderbrengen bij een verzekeringsmaatschappij. Om dat te voorkomen zouden werkgevers de slechte arbeidsomstandigheden op hun bedrijf wel aanpakken. Maar zoals zo vaak het geval is, ziet de werkelijkheid er heel anders uit dan de beleidsmakers in Den Haag dachten dat hij er uit zou gaan zien. Niet de arbeidsomstandigheden of de werkdruk werden aangepakt maar de toelatingsnormen voor het in dienst nemen van werknemers werden aangescherpt. Het gevolg is, dat het steeds moeilijker wordt voor mensen die wat minder gezond zijn om een arbeidsplaats te bemachtigen. Een verbod van aanstellingskeuringen voorkomt dit in heel veel gevallen niet. Het aantal jongeren, bijvoorbeeld de vroeg gehandicapten, die daar de dupe van zijn, is zelfs schrikbarend hoog. Ook al zijn er voor her-

intredende gedeeltelijk arbeidsongeschikten tijdelijke uitzonderingsregels gemaakt, het neemt de angst bij werkgevers voor hoge kosten in de toekomst niet weg. Daarom stellen wij voor deze volledige privatisering van de Ziektewet terug te draaien.

4 Neem de belemmeringen weg in de wet Premiedifferentiatie en Marktwerking bij Arbeidsongeschiktheidsverzekering

Door invoering van deze wet is de WAO-premie volledig voor rekening gekomen van de werkgever. De beleidsmakers in Den Haag beogen met deze maatregelen dezelfde effecten te bereiken als met de privatisering van de Ziektewet. Hoe meer werknemers in de WAO hoe meer premie de werkgever moet betalen. Ook door invoering van deze wet denkt men de werkgever te bewegen de werkomstandigheden binnen het bedrijf te verbeteren om hoge premies voor de WAO in de toekomst te voorkomen. Bovendien denkt men te bereiken dat werkgevers als gevolg van deze maatregel eerder geneigd zullen zijn arbeidsongeschikt geworden werknemers binnen het bedrijf te herplaatsen. Omdat deze maatregel pas op 1 januari 1998 van kracht is geworden is er anders dan bij de Ziektewet nog maar weinig bekend van de effecten daarvan. De kans is groot dat werkgevers – vooral in het midden en kleinbedrijf – nog

selectiever zullen kijken wie ze in dienst nemen. Wij stellen daarom voor dat deze maatregel wordt heroverwogen.

5 Zorg voor reïntegratie van gedeeltelijk arbeidsongeschikten

Het is ongetwijfeld zo dat als gevolg van strengere arbeidsongeschiktheidswetgeving de discussie over reïntegratie van gedeeltelijk arbeidsongeschikten op een hoger niveau te recht gekomen is. In theorie zijn instrumenten en financiële middelen beschikbaar om veel gedeeltelijk arbeidsongeschikten een nieuwe kans te geven. In de praktijk kan er nog veel verbeteren. Voor veel te weinig weer goed of gedeeltelijk goed gekeurde arbeidsongeschikte mensen wordt er daadwerkelijk een reïntegratieplan uitgevoerd. Het actiecomité vindt dat iedereen in Nederland die als gevolg van ziekte of handicap buiten het arbeidsproces blijft en niet volledig arbeidsongeschikt bevonden is, het wettelijk recht moet hebben op reïntegratie. Het niveau van de eventueel te volgen opleiding bij gebleken geschiktheid mag daarbij geen belemmering zijn. De gevolgen van een herkeuring voor de WAO-uitkering mogen pas geconcretiseerd te worden als het reïntegratieplan volledig is uitgevoerd. Dat betekent dat de WAO-uitkering niet wordt beëindigd voordat betrokke aan het werk is.

6 Garandeer een onafhankelijke beoordeling

Er wordt veel geprivatiseerd in Nederland. Sinds 'Paars' zijn intrede deed in de vaderlandse politiek is ook een zeer belangrijk deel van de werknemersverzekeringen in de schoot van de commercie geworpen. Het zal duidelijk zijn dat het comité 'Handen af van de WAO' daar niet gelukkig mee is. Er zijn stromingen en organisaties in ons land die van mening zijn dat dit alles ook op het gebied van de werknemersverzekeringen nog lang niet ver genoeg gaat. Ook de beoordeling of iemand al dan niet recht heeft op een uitkering zou in die visie overgelaten moeten worden aan de commercie. Het comité vindt dat de beoordeling of iemand al dan niet recht heeft op een arbeidsongeschiktheidsuitkering door een volstrekt onafhankelijke verzekeringsarts en arbeidsdeskundige moet worden beoordeeld. Ook de makers van de reïntegratieplannen dienen onafhankelijk van de commercie hun werk te kunnen doen. In die visie passen geen commercieel geleide bedrijven. Verzekeringsartsen, arbeidsdeskundigen en plannemakers dienen, anders dan nu vaak het geval is, de juiste bekwaamheden te hebben. 'Even een verzekeringsarts of een arbeidsdeskundige inhuren via een uitzendbureau' garandeert de benodigde kennis gezinszins.

7 Geef WAO'ers het recht op een tweede oordeel

Omdat de keuringen steeds strenger worden en afkeuringpercentages een belangrijke rol spelen in de politieke discussies is het belangrijk dat er een keuringprocedure wordt ontwikkeld waarbij de verzekerde optimaal de kans krijgt het keuringsresultaat aan te vechten. Het actiecomité stelt daarom voor iedere verzekerde die het niet eens is met het keuringsresultaat het recht te geven op een onafhankelijk medisch en arbeidsdeskundig onderzoek. Dit onderzoek dient plaats te vinden voordat de beroepsprocedure bij de rechtbank gestart wordt. Ook ten aanzien van het reïntegratierapport dient men recht te hebben op een onafhankelijk onderzoek door een deskundige. Verder zou er een einde moeten komen aan de vaak schrijnend lange duur van de rechtsgang bij beroep en hoger beroep. Als tegenmaatregel valt te denken aan het opschorten van een afschattingsuitspraak van een uitkeringsinstantie als ertegen beroep wordt ingesteld.

8 Verbeter de ontslagbescherming

Werknemers die als gevolg van arbeidsongeschiktheid niet kunnen werken hebben op dit moment een wettelijk geregelde ontslagbescherming van twee jaar. Na deze twee jaar

mag de werkgever een ontslagvergunning aanvragen. Het komt nu zelden voor dat de ontslagvergunning geweigerd wordt. Het actiecomité is van mening dat de termijn waarvoor de ontslagbescherming geldt veel te kort is. De thans geldende keuringsprocedure houdt o.a. in dat de arbeidsongeschikte die een jaar een WAO-uitkering heeft dus twee jaar ziek is een herkeuring moet ondergaan. Het komt niet zelden voor dat de verzekerde weer goedgekeurd wordt kort nadat aan de werkgever een ontslagvergunning is verleend. Bovendien komt het niet zelden voor – en dat aantal zal als gevolg van de steeds slechter wordende arbeidsonge-

schiktheidsregelingen in de toekomst fors toenemen – dat verzekerden in beroep gaan tegen het feit dat ze afgekeurd worden of blijven. De ontslagvergunning is al lang verleend als de verzekerde door bijvoorbeeld de Centrale Raad van Beroep in het gelijk wordt gesteld. De betreffende verzekerde mag dan wel weer werken, maar niet meer bij zijn oude werkgever. Beter zou het zijn dat een ontslagvergunning niet mag worden afgegeven voordat zo'n procedure afgerond is. Verlenging van de termijn van de ontslagbescherming naar drie jaar is een andere goede maatregel om werkgevers meer verantwoordelijk te maken voor hun zieke werknemers.

